

Expeditie Sint Pietersberg

Speurtocht

Welkom op de Sint-Pietersberg!

Dit is eigenlijk een heuvel, maar we noemen het een berg. Zo voelt het ook als je hier wandelt. Je bent nu in het zuidelijkste stukje van Nederland. Wist je dat de zeldzame kalkhellingen en het unieke microklimaat het gebied tot een uniek vlinder-, oehoe-, vleermuis- en plantenparadijs maken. Je bevindt je nu bij het Fort Sint Pieter, een indrukwekkend verdedigingswerk voor de stad Maastricht, hier gaat de expeditie starten, veel succes en plezier!

Als je alle opdrachten goed uitvoert brengt je dit tot het woord waar je naar op zoek gaat tijdens deze expeditie. De opdrachten bestaan uit woordwaardes berekenen, stapeltellen en zoek- en rekenopdrachten. De afstand van de expeditie is ongeveer 5,2 kilometer.

De volgende pictogrammen worden gebruikt:

Route aanwijzing

Extra informatie, een weetje

Succes!

Fort Sint Pieter werd rond 1701 -1702 gebouwd in opdracht van Baron Daniël Wolff von Dopff. Het is gebouwd in een vijfhoek ter verdediging van de zuidelijke muren van de toenmalige vesting Maastricht.

Wist je dat er maximaal 450 soldaten aan het werk konden zijn in het Fort? Dit gebeurde slechts eenmaal in de geschiedenis, toen het onder vuur lag vanuit de heuvel aan de overkant, de Louwberg. Het Fort werd trouwens nooit veroverd.

Opdracht 1

Om de eerste letter te vinden ga je alle bovenste open schietgaten (voor musket) tellen. Heb je de uitkomst gevonden dan ga je met deze uitkomst een minsommetje maken zodat je een getal overhoud. Zoek in de tabel de juiste letter die bij dit cijfer hoort en vul dit in op **4**.

Als je de eerste letter hebt gevonden vervolg je je weg.

Aan de westkant van het Fort kun je via de trap, of iets avontuurlijker via het steile pad, boven op het plateau van de Sint Pietersberg komen. Als je boven bent zie je het rode bankje staan. Hier vandaan heb je een prachtig uitzicht op het Fort en over de stad.

Als je uitgerust bent van de klim naar boven vervolg je de weg schuin over het plateau richting het westen. Vervolg je weg totdat je aan je rechterkant een bankje ziet staan. Is er plek, ga dan maar eens eventjes zitten voor de volgende opdracht.

Je kijkt hier uit over het Jekerdal met fier aan de overkant de Apostelhoeve.

De Apostelhoeve was een van de eerste naoorlogse wijngaarden in Nederland, ze maken al sinds 1970 wijn. Lang geleden kende Zuid-Limburg ook veel wijnbouw met het hoogste punt in 1500. Aan de rechterkant, iets hoger gelegen, zie je een raar vierkant huisje. Wat is het? Een ingang naar de grotten? Een speciale ingang voor de vleermuizen? Een luxe konijnenhol? Nee, het is een luchtkoker naar de beneden gelegen atoomschuilkelder! Een schuilkelder is een kelder om de bevolking in de stad te beschermen tegen een luchtaanval en andere soorten van gevaar.

Opdracht 2.1

Nu je zit en je je kunt concentreren op het uitzicht is de vraag, hoeveel groene torentjes tel je? Heb je de uitkomst gevonden? Zoek in de tabel weer de juiste letter die bij dit cijfer hoort en vul dit in op **1**.

Opdracht 2.2

Wist je dat waar je de windmolens ziet staan al Belgisch grondgebied is? Tel het aantal grote windmolens en zoek in de tabel weer de juiste letter die bij dit cijfer hoort en vul dit in op **6**.

Vervolg je weg langs de westkant van het plateau en dan sta je voor een keuze.

Je kunt rechts een aantal paden nemen. Neem het pad dat leidt naar het kleine open grasveld in het bosje. Van daaruit loop je rechtdoor naar een uitkijkpost, die aan je linkerkant ligt als je uit het bosje komt.

In de groeve leven verschillende dieren zoals vlinders, vossen en de Oehoe.

De Oehoe broedt hier al sinds 1997 en dat is heel bijzonder. Aan de linkerkant tegen de wand van de grotten heeft de Oehoe zijn nest. Overdag kun je hem niet zien tenzij hij toevallig voorbij vliegt! Opletten dus.

Opdracht 3

Je gaat bij deze opdracht de letterwaarde berekenen van het woord 'Kiekoet'.

Aan elke letter wordt een waarde toegekend en die waardes worden vervolgens opgeteld en eventueel doorgeteld totdat er 1 getal overblijft.

Zo ga je te werk: A=1, B=2, C=3, ..., Z=26. De uitkomst reken je terug tot 1 cijfer. Dit doe je door alle cijfers telkens bij elkaar op te tellen totdat je 1 cijfer overhoudt. Zoek in de tabel weer de juiste letter die bij dit cijfer hoort en vul dit in op **12**.

Laat de Kiekoet rechts liggen en vervolg het pad naar de T-splitsing.

Bij de T-splitsing ga je rechtsaf richting het platform bij de ENCI groeve en de trap die de groeve ingaat.

Op het platform kijk je uit over de ENCI groeve. Het platform symboliseert een weg die door de mergelwinning is verdwenen. Kijk maar eens wat je allemaal ziet.

Heb je nog even tijd en energie om een stukje van de trap af te dalen? Hier kom je in een deel van de mergelgrotten terecht. Je kunt hier goed zien hoe de mergel vroeger werd uitgehakt, eerst door de blokkbrekers en daarna door de ENCI. Weet je waar de ENCI voor staat? Het is de Eerste Nederlandse Cement Industrie. Eenmaal beneden aan de trap kun je op zoek gaan naar fossielen in de mergelwand. Woel met je hand door de mergel op de grond. Wist je dat je hier met je handen door miljoenen fossielen gaat?

In de groeve zijn Mosasaurussen gevonden! Deze dino is vernoemd naar de rivier de Maas die door Maastricht stroomt. Mosa is het Latijnse woord voor Maas en Saurus is het Latijnse woord voor Hagedisachtige, dus Maashagedis. De Mosasaurussen leefden zo'n 82 miljoen jaar geleden en waren grote roofdieren in de zee die hier toen was. Ga een keertje op pad met een gids in de grotten, de gids vertelt je er graag alles over.

Als je weer naar boven geklommen bent, je handen schoon hebt gemaakt en een slok water hebt gedronken gaan we op zoek naar de volgende letter.

Opdracht 4

Hoeveel Mosasaurussen zijn er te bewonderen in het Natuurhistorisch museum die hier in de groeve gevonden zijn? Zoek in de tabel weer de juiste letter die bij dit cijfer hoort en vul dit in op 3.

Je vervolgt de weg en gaat meteen de eerste weg rechts bij de grote rotsblokken op weg naar Hoeve Lichtenberg. Na ongeveer 150 meter zie je aan de linkerkant 5 bomen op een rijtje staan, hier is de volgende opdracht.

Opdracht 5

Kijk goed naar de bomen!

Welk diertje met een mooie, sierlijke staart klimt als een acrobaat horizontaal langs de boom omhoog? Hij is dol op nootjes en legt een voorraadje aan voor de winter.

Weet jij welk dier dit is? Tel het aantal letters en deel het door 2, Zoek in de tabel weer de juiste letter die bij dit cijfer hoort en vul dit in op **9**.

Je loopt nu op een stukje van de berg waar veel dassenburchten zijn.

Net als de mens in de St. Pietersberg allerlei gangen gegraven heeft doet de das dit ook. De das maakt allerlei kamers in de gangen. Ze wonen in de gangen onder de grond. Zouden mensen dat ook kunnen? Misschien komen we nog wel een grotwoning tegen. Wist je dat de das heel veel regenwormen eet en heel slecht kan zien maar supergoed kan ruiken? Een dassenburcht kan wel meer dan 100 jaar bewoond worden en heeft heel veel verschillende kamers voor alle dassen die in de burcht wonen.

Waaraan herken je een dassenburcht? Meestal is er een 'krabboom' in de buurt en soms ook een 'speelboom' waar veel jonge dassen omheen hebben gerend. De bosbodem is rond deze boom 'weggeveegd'. Een dassenburcht ligt beschut en meestal op een helling. Ervoor zie je veel weggeveegde bosbodem. Misschien zie je wel een burcht vanaf het wandelpad.

Vervolg de weg naar Hoeve Lichtenberg. Zie je Hoeve Lichtenberg al?
Het ligt aan de linkerkant.

Van het vroege kasteel kun je nu alleen nog een deel van de toren zien.

Het kasteel had een roemrijke geschiedenis. In 1212 werd gestart met de bouw van het kasteel. De Spaanse hertog Alva had hier zijn hoofdkwartier, aan het begin van de tachtigjarige oorlog.

Is de poort open? Ga naar binnen, beklim de toren en geniet van het mooie uitzicht dat je hier hebt!

Opdracht 6

Hoeveel vierkante raampjes tel je in het raam boven de grote poort? Zoek in de tabel weer de juiste letter die bij dit cijfer hoort en vul dit in op **13**.

Als je het tijd vindt om verder te lopen dan loop je dezelfde weg een stukje terug.

Volg de weg rechts naar beneden bij het bord 'Buitengoed Slavante'. Bij Buitengoed Slavante kun je een prima pauze houden en even spelen in het speeltuintje. Ook hier heb je weer een mooi uitzicht over de Maas en kun je weer iets leren over de geschiedenis van deze prachtige plek. Let op, hier is ook de volgende opdracht.

Opdracht 7

Ga op zoek naar het bekende vogelhuisje van Buitengoed Slavante en tel het aantal ronde ingangen voor de vogels. Dit getal brengt je weer een stapje verder naar de uitkomst! Zoek in de tabel weer de juiste letter die bij dit cijfer hoort en vul dit in op **10**.

Wist je dat dit hier bij Buitengoed Slavante ook het verzamelpunt is voor de rondleidingen in de Grotten Zonneberg. Deze magische grotten kun je ook een keertje gaan bezoeken!

Uitgerust? Snel verder want je hebt nog niet alle letters.

Je gaat niet naar beneden bij Buitengoed Slavante maar je vervolgt je weg naar links een klein bergje af. Bij de eerste gelegenheid ga je links het veld in. Aan je rechterkant zie je volkstuintjes en als je rechtdoor kijkt kun je misschien al een mergelwand zien. De weg buigt zich naar rechts achterom bij de volkstuintjes.

Zie je links al iets bijzonders?

Het is de grotwoning van Greetje Blanckers. Greetje werd in 1887 in deze grotwoning geboren. Greetje verbouwde haar eigen groenten en had een hond en katten. In de grotwoning was geen water, gas of elektriciteit. Ze kookte op een vuurtje, deed de was met regenwater en verlichtte haar woning met kaarsen. In 1971 verliet Greetje de grotwoning.

Opdracht 8

Hoe lang heeft Greetje in de grotwoning gewoond? Neem het laagste getal van de uitkomst en zoek in de tabel weer de juiste letter die bij dit cijfer hoort en vul dit in op **5**.

Wist je dat er vleermuizen in de winter hun winterslaap houden in onder andere de mergelgrotten van de St. Pietersberg? De grot heeft de ideale temperatuur van ongeveer 11 graden Celsius. Er zijn veel ingangen gemaakt speciaal voor vleermuizen zodat ze makkelijk in en uit kunnen vliegen.

Vervolg de weg. Aan de overkant zie je links de ingang van Grotten Zonneberg.

Laat de ingang van de grot links van je liggen, steek de weg over en ga door klaphekje het weiland in. Je komt nu in een prachtige wei waar je lekker kunt rennen of uit kunt rusten op een bankje. Kijk eens naar welke rivier hier stroomt. Vervolg de weg rechtdoor over het weiland en verlaat het weiland weer via een klaphekje en volg het pad rechtdoor. Aan je rechterzijde is weer een wei, bij de kerk van Sint- Pieter- boven, zie je prachtige koeien en misschien wel een varken, als je geluk hebt. Bij de splitsing ga je naar links, nog even een klim naar boven.

Opdracht 9

Tel tijdens je klim naar boven de paaltjes aan je rechter hand. Hoeveel zijn dit er? Hier gaan we weer stapeltellen. De uitkomst bereken je terug tot 1 cijfer. Dit doe je door alle cijfers telkens bij elkaar op te tellen totdat je 1 cijfer overhoudt. Zoek in de tabel weer de juiste letter die bij dit cijfer hoort en vul dit in op 2.

vervolg je weg rechtdoor totdat je aan de ingang van Grotten Noord komt.
Een tweede verborgen ingang.

Opdracht 10

Boven de zwart ijzeren deur van Grotten Noord zie je een natuurstenen gevelsteen met een jaartal. Tel het eerste en het derde cijfer bij elkaar op en zoek in de tabel weer de juiste letter die bij dit cijfer hoort en vul dit in op 7 en 11.

Wist je dat de Grotten Noord en Zonneberg met elkaar in verbinding stonden?

Eigenlijk is het een groot grottenstelsel met verschillende ingangen. Er waren meer ingangen met stukjes stelsel. Een aantal zijn afgegraven om er cement van te maken. Dat deed de ENCI. Bij het uitzichtplatform heb je kunnen zien dat er een enorm groot gat gegraven is.

Fort St. Pieter is verbonden met de Grotten Noord door een wenteltrap van 38 meter; de gids vertelt je er graag alles over tijdens een rondleiding in de Grotten Noord of het Fort St. Pieter.

Loop nu een stukje terug zodat je weer op de splitsing komt.

Loop hier de verharde weg omhoog en houd rechts aan. Loop je hier rechtdoor, dan loop je door het hondenlosloop gebied. Beide routes zijn mogelijk, je mag hier zelf kiezen. Voor je zie je het Fort St. Pieter liggen, de expeditie komt op zijn eindpunt, maar eerst nog de laatste opdracht, of weet je de uitkomst al?

Opdracht 11

Op de parkeerplaats, ook wel ‘het Oog van St. Pieter’ genoemd zie je bruin-gelige lantaarnpalen staan, hoeveel tel je er? Hier gaan we weer stapeltellen. De uitkomst bereken je terug tot 1 cijfer. Dit doe je door alle cijfers telkens bij elkaar op te tellen totdat je 1 cijfer overhoudt. Zoek in de tabel weer de juiste letter die bij dit cijfer hoort en vul dit in op 8.

Wist je dat dit vleermuisvriendelijke verlichting is.

Vleermuizen zijn nachtdieren, zij leven het liefste in een donkere omgeving en zijn erg gevoelig voor licht. Daarom is deze verlichting in de avonden en 's nachts rood van kleur.

Zoektabel

1	2	3	4	5	6	7	8	9
T	O	N	E	G	R	S	L	A

De oplossing

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Wil je zeker weten dat je de uitkomst goed hebt, loop terug naar de ingang van onze ticketoffice. Binnen kun je aan de ticketbalie je uitkomsten na laten kijken.

Jullie zijn nu echte rangers, gefeliciteerd!

Laat ons weten hoe je het gevonden hebt?

Heb je foto's gemaakt? Stuur ons je mooiste foto toe of post hem op jouw Instagram account en tag ons, Maastricht Underground [?](#)